

PATVIRTINTA

VšĮ Anykščių rajono savivaldybės ligoninės

Direktoriaus 2023-10-06

Įsakymu Nr.V-72

1 priedas

KORUPCIJOS PREVENCIJOS VŠĮ ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS LIGONINĖJE 2023-2025 M. PROGRAMA

I. SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje programos (toliau – Programa) paskirtis – užtikrinti ilgalaikę, veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevenciją ir kontrolę įstaigoje.
2. Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Lietuvos Respublikos nacionaline kovos su korupcija 2015-2025 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr.XII-1537 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015-2025 metų programos patvirtinimo“ Šakinės korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2023-2025 metų veiksmų planu.
3. Veiksmų programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Nacionaline darbotvarke korupcijos prevencijos klausimais, patvirtinta 2022 m. birželio 28d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIV-1178 „Dėl 2022-2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais patvirtinimo“, ir 2022-2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais įgyvendinimo 2023-2025 metų planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. gegužės 3 d. nutarimu Nr. 324 „Dėl 2022-2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais koordinatoriaus paskyrimo ir 2022-2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais įgyvendinimo 2023-2025 metų plano patvirtinimo“, bei kitais teisės aktais, kuriuose nurodomos korupcijos rizikos mažinimo priemonės, ir atsižvelgiant į korupcijos rizikos valdymo vertinimo, atsparumo korupcijai lygio nustatymo rezultatus bei Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT), Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės atliktų analizių ir auditų pateiktas išvadas ir rekomendacijas, ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos rekomendacijas, *Transparency International* Lietuvos skyriaus pasiūlymus, aplinkos analizę, sociologinių tyrimų rezultatus, visuomenės, savivaldybių institucijų ir įstaigų pateiktus pasiūlymus.
4. Programoje vartojamos sąvokos: **Korupcija** – pasiūlymas, pažadas ar davimas bet kokios naudos kitam asmeniui už neteisėtą atlygį, kad būtų atliktos arba neatliktos to asmens pareigos arba kurstymas priimti kokią nors naudą kaip neteisėtą atlygį arba jos priėmimas už pareigų atlikimą arba neatlikimą. **Korupcijos prevencija** – korupcijos priešasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas sudarant bei įgyvendinant atitinkamų priemonių sistemą, taip pat poveikis asmenims siekiant atgrasinti nuo korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų darymo. **Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos** – kyšininkavimas, prekyba poveikiu, papirkimas, kitos nusikalstamos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudos, piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į

valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą.

5. Programoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme ir kituose teisės aktuose.
6. Programa įgyvendinama pagal Ligoninės Programos priemonių planą (toliau – Priemonių planas). Programos priemonės siejamos su socialinių, ekonominių, sveikatos sistemos valdymo problemų sprendimu ir visuomenės apsauga nuo esamų ir atsirandančių korupcijos šaltinių, kartu ginant visuotinai pripažįstamas žmogaus teises ir laisves bei viešąjį interesą.

II. SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

7. Programos tikslas – išaiškinti ir šalinti korupcijos sveikatos sistemoje prielaidas, užtikrinti skaidresnę ir veiksmingesnę sveikatos sistemos įstaigų bei jų darbuotojų veiklą.
8. Programos uždavinys – galimų korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, įgyvendinant korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių planą, siekiant, kad visos lėšos, skiriamos sveikatos sistemai, būtų naudojamos pagal paskirtį ir racionaliai kokybiškoms sveikatos priežiūros paslaugoms teikti, pacientų teisėms ir laisvėms užtikrinti, taip pat poveikis sveikatos sistemos darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos.
9. Korupcijos prevencijos tikslui ir uždaviniui pasiekti reikalinga:
  - 9.1. vykdyti nuolatinę kryptingą korupcijos prevencijos politiką, užtikrinti veiksmingą numatytų ilgalaikės korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje programos įgyvendinimo priemonių įvykdymą;
  - 9.2. nustatyti veiklos sritis sveikatos sistemoje, kuriose galima korupcinė veika, bei sąlygas jai atsirasti ir plisti;
  - 9.3. įgyvendinti neišvengiamos atsakomybės už neteisėtus veiksmus principą;
  - 9.4. skatinti nepakantumą korupcijos apraiškoms ir įtraukti į korupcijos prevenciją visuomenę;
  - 9.5. visokeriopa ginti visuotinai pripažįstamas paciento teises ir laisves, sveikatos sistemos darbuotojų teises bei laisves ir nepažeisti nekaltumo prezumpcijos;
  - 9.6. ugdyti antikorupcinę kultūrą sveikatos sistemoje.

III. SKYRIUS KORUPCIJOS LIGONINĖJE PASIREIŠKIMO PRIELAIDŲ ANALIZĖ

10. Didelę įtaką korupcijos apraiškų stebėjimui ir vertinimui sveikatos sistemoje turi tai, kad Lietuvos nacionalinėje sveikatos sistemoje (toliau – LNSS) veikla yra decentralizuota, t.y. organizuojama savivaldybių, valstybės ar mišraus valdymo lygiais. Šiuo metu egzistuojantis atskyrimas ne tik teisiniu ar teritoriniu lygmeniu, bet ir išteklių valdymo ir informacijos apie korupcijos reiškinius ir korupcijos prevencijos priemonių veiksmingumą teikimo ar keitimosi ja aspektais yra kliūtis siekiant sukurti bendrą korupcijos apraiškų stebėjimo ir vertinimo sistemą.

11. Sveikatos priežiūros sistemoje korupcijos paplitimą lemia pats veiklos pobūdis (viešojo paslauga ir viešųjų lėšų panaudojimas) bei įvairūs bendrieji sveikatos apsaugos sistemos trūkumai: teisinio reglamentavimo sudėtingumas, sudėtinga jos struktūra, kurią sunku kontroliuoti,

biurokratiškas jos valdymas, politinės valios nepakankamumas, politiniai ir finansiniai interesai, žmogiškųjų ir finansinių išteklių, reikalingų efektyviai kovai su korupcija, stoka.

11.1. teisinis reglamentavimas neaiškiai reguliuoja mokamų ir nemokamų sveikatos priežiūros paslaugų teikimo apimtį ir tvarką;

11.2. pagal atliktas sveikatos priežiūros sistemos problemiško sričių analizės, problemišiausiomis vis dar išlieka viešieji pirkimai, paramos teikimas ir gavimas, asmenų registravimo į asmens sveikatos priežiūros paslaugų laukimo eilės ir šių eilių valdymas;

11.3. farmacija yra viena iš labiausiai lobistų veikiamų ir paveikiamų sričių, šie ryšiai gali kelti viešųjų ir privačių interesų konfliktų ir korupcijos rizikas, teikiant ASPI, kuri vėliau gali priimti jų atžvilgiu palankius sprendimus, pvz., sprendžiant klausimus, susijusius su kompensuojamaisiais vaistais ar viešųjų pirkimų laimėjimais;

12. Socialinės:

12.1. santykinai maži sveikatos sistemos darbuotojų atlyginimai ir pan.

12.2. neišvystytas papildomasis (savanoriškasis) sveikatos draudimas, be kurio tampa sudėtinga siekti sveikatos politikos tikslų – pakankamo sveikatos sistemos finansavimo, paslaugų kokybės kontrolės, paciento atsakomybės už savo sveikatą ir legalių priemonių už sveikatos paslaugas nustatymo;

13. Teisinės (teisės aktų netobulumas, pakankamai dažnas jų keitimas, teisės aktų, reglamentuojančių tam tikras visuomeninių santykių sritis nebuvimas, nepakankamas savo teisių ir pareigų išmanymas);

14. Institucinės (darbuotojų, žinančių apie korupcijos atvejus, nenoras ar baimė dalyvauti antikorupcinėje veikloje);

15. Visuomenės pilietiškumo stoka: piliečių (taip pat ir pacientų) nenoras dalyvauti antikorupcinėje veikloje.

16. Sveikatos sistemos įstaigos veiklos sritys, kuriose galimas korupcijos pasireiškimas:

16.1. prekių ir (ar) paslaugų viešieji pirkimai;

16.2. nelegalūs mokėjimai teikiant mokamas ir apmokamas iš PSDF biudžeto lėšų asmens sveikatos priežiūros paslaugas pacientams.

17. Korupcijos prevencijos bendrosios priemonės yra šios:

17.1. korupcijos rizikos analizė sveikatos sistemos įstaigoje;

17.2. korupcijos prevencijos programos parengimas ir tikslinimas;

17.3. nustatytų korupcijos atvejų paviešinimas.

18. Veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, įvertinimą teisės aktų nustatyta tvarka atlieka įstaigos vadovo įsakymu sudaryta komisija, atsakinga už korupcijos prevenciją ir kontrolę.

19. Sveikatos sistemos įstaigos korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas turi būti atliekamas atsižvelgiant į Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymą Nr.2-170.

20. Antikorupcinis švietimas organizuojamas atsižvelgiant į šias nuostatas:

20.1. įstaiga savo interneto svetainės puslapiuose, skirtuose korupcijos prevencijai, skelbia įstaigos Korupcijos prevencijos programą ir jos įgyvendinimo priemonių planą. Šiuose puslapiuose numato galimybę interneto vartotojams pateikti savo komentarus, atsiliepimus, siūlymus, pranešimus ir kt.;

- 20.2. įstaigos interneto svetainės įvadiniam puslapyje skelbia elektroninio pašto adresą bei telefono numerį, kuriuo asmenys galėtų anonimiškai pranešti apie įstaigos darbuotojų galimus pažeidimus, susijusius su įstaigos veikla.
21. Įstaiga nedelsiant privalo pavišinti nustatytus korupcijos atvejus.
22. Siekiama didinti žmonių sąmoningumą, suvokimą, kad pats kyšio pasiūlymas – jau yra nusikaltimas

IV. SKYRIUS INFORMAVIMAS APIE GALIMĄ KORUPCINĘ VEIKĄ

23. Gavus informacijos dėl galimų ar korupcinių veikų, turinčių nusikalstamos veikos požymių, nedelsiant informuoti įstaigos vadovą, Sveikatos apsaugos ministerijos padalinį, atsakingą už korupcijos prevenciją ir kontrolę bei Specialiųjų tyrimų tarnybą sveikatos sistemos įstaigos nustatytomis sąlygomis ir tvarka.

V. SKYRIUS GALIMOS KORUPCIJOS LIGONINĖJE PASEKMĖS

24. Nevykdant veiksmingos ir kryptingos korupcijos prevencijos politikos, korupcijos reiškiniai gali pažeisti visuomeninius santykius sveikatos sistemoje, dėl ko gali:
- 24.1. sumažėti sveikatos sistemos veiksmingumas, pablogėti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybė;
- 24.2. atsirasti socialinė įtampa, kuri mažina pasitikėjimą sveikatos apsaugos priežiūra;
- 24.3. sumažėti pacientų pasitikėjimas ligoninėje teikiamomis paslaugomis, medikų profesine kompetencija;
- 24.4. pablogėti viešojo administravimo kokybė ir užsimegzi farmacijos bei kitų įmonių, prekiaujančių medicinos prekėmis ir prietaisais, ryšiai su korumpuotais darbuotojais.
25. Atsižvelgiant į šias pasekmes ir aiškiai suvokiant korupcijos pasireiškimo prielaidas, galima numatyti veiksmingas korupcijos prevencijos programos poveikio priemones.
26. Už konkrečių Veiksmų plano priede numatytų priemonių įgyvendinimą pagal kompetenciją atsako įstaigos vadovas, darbuotojai, atsakingi už korupcijos prevenciją ir kontrolę, bei priemonių atsakingieji vykdytojai.

VI. SKYRIUS KORUPCINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ TYRIMAS

27. Siekiant veiksmingo korupcinių teisės pažeidimų tyrimo, būtina:
- 27.1. sudaryti sąlygas įstaigos darbuotojams, kitiems visuomenės piliečiams anonimiškai pranešti vadovybei savo įtarimus dėl galimos personalo korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos;
- 27.2. reguliariai tirti skundus, pareiškimus dėl galimų korupcijos atvejų bei vertinti pasiūlymus dėl korupcijos prevencijos. Išsamiai ir objektyviai analizuoti pagrįstus įtarimus dėl įstaigų darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos ir atlikti savo kompetencijos tyrimus;
- 27.3. išaiškinus ar pasitvirtinus informacijai apie korupcijos faktą bei esant įtarimui dėl galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos, nustatyta tvarka informuoti administraciją.

VII. SKYRIUS KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

28. Korupcijos prevencijos programos sveikatos sistemoje uždaviniams įgyvendinti sudaromas programos priemonių vykdymo planas, kuris nustato priemones, vykdytojus ir vykdymo terminus.
29. Šios korupcijos prevencijos programos nuostatas (jos įgyvendinimo priemones) vykdo ligoninė.
30. Programos įgyvendinimo priemonių planas yra neatskiriama šios Programos dalis. Jis tvirtinamas ir atnaujinamas ligoninės direktoriaus įsakymu atsižvelgiant į galimas ar nustatytas korupcijos pasireiškimo ligoninėje sritis ir šios Programos įgyvendinimą.
31. Programos įgyvendinimo metu programos įgyvendinimą kontroliuoja, metodinę pagalbą korupcijos prevencijos klausimais teikia korupcijos prevencijos komisijos pirmininkas.
32. Už konkrečių Programoje numatytų priemonių įgyvendinimą pagal kompetenciją atsako Programos priemonių įgyvendinimo priemonių plane nurodyti darbuotojai.
33. Siekiant nuosekliai vertinti pasiektą pažangą, nustatyti kliūtis ir problemas, kylančią įgyvendinant Programą, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę darbuotojas periodiškai, informaciją apie priemonių įgyvendinimo eigą, jų veiksmingumą ir tai pagrindžiančius duomenis pateikia ligoninės direktoriui.
34. Vykdam Šakinės korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje 2023–2025 m. programos įgyvendinimo priemonių planą, periodiškai, du kartus per metus, pasibaigus II ir IV ketvirčiui, ne vėliau kaip iki kito ketvirčio pirmo mėnesio 10 dienos, ligoninė informuoja apie priemonių įgyvendinimo eigą, jų veiksmingumą ir tai pagrindžiančius duomenis pateikia Sveikatos apsaugos ministerijos Korupcijos prevencijos skyriui. Vykdam tikslines Šakinės korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje 2023–2025 m. programos įgyvendinimo priemonių plane nurodytas priemones, periodiškai, keturis kartus per metus, t. y. pasibaigus kiekvienam metų ketvirčiui, ne vėliau kaip iki kito ketvirčio pirmo mėnesio 5 dienos, įstaiga pranešimą-ataskaitą apie priemonių įgyvendinimo eigą, jų veiksmingumą ir tai pagrindžiančius duomenis pateikia Sveikatos apsaugos ministerijos Korupcijos prevencijos skyriui.

VIII. SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

35. Ši Programa įsigalioja nuo jos patvirtinimo.
36. Laukiamas programos įgyvendinimo rezultatas – užkirsti kelią atsirasti palankioms korupcijai sąlygoms ligoninėje, skaidrumo ir atvirumo užtikrinimas vykdam viešuosius pirkimus, administruojant bei teikiant paslaugas.
37. Už šios Programos įgyvendinimą paskirti asmenys, nesilaikantys šioje Programoje nustatytų reikalavimų, atsako pagal galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus.
38. Korupcinė situacija vertinama ir korupcijos prevencijos programos nuostatos bei jos vykdymo priemonių planas peržiūrimi kas treji metai.

Parengė:
Korupcijos prevencijos komisijos pirmininkas
Romualdas Buterlevičius